

ORJİNAL MAKALE / ORIGINAL ARTICLE

Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi / BAUN Sağ Bil Derg
Balıkesir Health Sciences Journal / BAUN Health Sci J
ISSN: 2146-9601- e ISSN: 2147-2238
Doi: <https://doi.org/10.53424/balikesirsbd.1146847>

Kadınların Vulva Sağlığı ile İlgili Bilgi ve Davranışları

Belma TOPTAŞ ACAR¹, Emine GERÇEK ÖTER¹, Hilmiye AKSU¹,
Tuğba DÜNDAR¹, Sevgi ÖZSOY¹, Mükerrerem BAŞLI²

¹Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Doğum-Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği
²Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği

Geliş Tarihi / Received: 21.07.2022, Kabul Tarihi / Accepted: 02.05.2023

ÖZ

Amaç: Kadınların vulva sağlığı ile ilgili bilgi ve davranışlarını belirlemek ve bunu etkileyen faktörleri saptamaktır. **Gereç ve Yöntem:** Analitik-kesitsel tipte olan çalışma Temmuz 2019-Şubat 2020 tarihleri arasında, Aydın ilindeki bir kamu hastanesinin jinekoloji polikliniğine başvuran 421 kadın ile yürütülmüştür. Veriler araştırmacılar tarafından literatüre göre hazırlanan soru formu ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler ve ki-kare testi uygulanmıştır. **Bulgular:** Kadınların çoğu vulvada gözlenerek saptanabilecek durumun kızarıklık olduğunu ve vulvar hastalıklardan korunmak için vulva bölgesinin temizliğine dikkat etmenin gerektiğini belirtmiştir. Kadınların büyük bir kısmının kendi kendine vulva muayenesini duymadığı, vulva bölgesini muayene/kontrol etmediği ve herhangi bir şikâyeti olmadığı sürece doktora gitmediği belirlenmiştir. Kadınların büyük bir kısmının vajinal duş yapmama ve iç çamaşırını her gün değiştirmeme gibi durumlara dikkat ettikleri saptanmıştır. Yaş grubu 30-39 arasında, üniversite ve üzeri eğitime sahip olanların vulva bölgesini muayene/kontrol etme durumunun daha fazla olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). **Sonuç:** Kadınların vulva sağlığı ile ilgili farkındalıklarının olduğu fakat istenen düzeyde olmadığı görülmüştür. Özellikle vulva bölgesini muayene/kontrol etmeyenlerin oranının fazla olduğu saptanmıştır. Sağlık profesyonelleri vulva sağlığını en üst düzeye getirecek uygulamalara ilişkin eğitim ve danışmanlık hizmetleri sunarak kadınların farkındalığını arttırmalıdır. **Anahtar Kelimeler:** Kendi Kendine Muayene, Vulva, Bilgi, Davranış, Kadın Sağlığı.

Women's Knowledge and Behaviors about Vulva Health

ABSTRACT

Objective: To determine the knowledge and behaviors of women about vulvar health and to determine the factors affecting it. **Materials and Methods:** The study, which is analytical-cross-sectional type, was conducted with 421 women who applied to the gynecology outpatient clinic of a public hospital in Aydın between July 2019 and February 2020. The data were collected by the researchers with a questionnaire prepared according to the literature. Descriptive statistics and chi-square test were used to evaluate the data. **Results:** Most of the women stated that the condition that can be detected in the vulva is redness and that it is necessary to pay attention to the cleanliness of the vulva area in order to prevent vulvar diseases. It was determined that most of the women had not heard of vulva self-examination, did not examine/control the vulva region, and did not go to the doctor unless they had any complaints. It has been determined that most of the women pay attention to situations such as not having a vaginal shower and changing their underwear every day. It was determined that the examination/control status of the vulva region was higher in the age group of 30-39, those with university or higher education. **Conclusion:** It has been observed that women have awareness of vulva health, but not at the desired level. It was determined that the rate of those who did not examine/control the vulva region was particularly high. Health professionals should provide training and consultancy services on practices that will maximize vulvar health, and raise awareness while providing these services.

Keywords: Self-examination, Vulva, Knowledge, Behavior, Women's Health.

Sorumlu Yazar / Corresponding Author: Belma TOPTAŞ ACAR, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Doğum-Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Aydın, Türkiye.

E-mail: belma.toptas@adu.edu.tr

Bu makaleye atıf yapmak için / Cite this article: Toptaş Acar, B., Gerçek Öter, E., Aksu, H., Dündar, T., Özsoy, S & Başlı, M. (2023). Women's knowledge and behaviors about vulva health. *BAUN Health Sci J*, 12(3), 533-542. <https://doi.org/10.53424/balikesirsbd.1146847>

BAUN Health Sci J, OPEN ACCESS <https://dergipark.org.tr/tr/pub/balikesirsbd>
This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License

GİRİŞ

Vulva sağlığı, kadın ürogenital organlarının bütünlüğünün korunması, sürdürülmesi, geliştirilmesi ve sağlıklı olmasıdır. Vulva, dış ortamlarla teması olmayan kapalı bir alan olduğundan vücudun en sıcak ve en nemli ortamlarından birini oluşturmaktadır. Çeşitli vücut atıklarının (ter, idrar vb), deri katları ve kıvrımları arasında birikmesi vulva bölgesini mikroorganizmaların yerleşip çoğalması için elverişli bir ortam haline getirmektedir. Üretra, anüs ve vajinanın anatomik yakınlığı ve yanlış hijyen alışkanlıkları nedeni ile mikroorganizmalar anüsten vajina ve/veya üretraya kolaylıkla taşınarak ürogenital enfeksiyonlara neden olabilmektedir. Vulvada, herpes simpleks virüsü ve human papilloma virüsünün yol açtığı hastalıklar, deri hastalıkları, vulvitis ve bartolinitis gibi enfeksiyon hastalıkları, hemoroidler, varisler, benign ve malign oluşumlar (vulva kanseri) görülebilmektedir (Arslan Özkan, 2019; Cymerman ve ark., 2017; Sand ve Thomsen, 2017; Simpson ve Nuns, 2017; Taşkın, 2019).

Global Cancer Observatory (GLOBOCAN) 2020 verilerine göre dünyada vulva kanseri insidansı yüz binde 0.85, mortalitesi ise 0.30'dur (Globocan Observatory, 2020). Türkiye'de ise vulva kanseri yüz bin kadında 0.5 olarak görülmektedir (Türkiye Kanser İstatistikleri, 2017). Vulva sağlığını korumada yapılması gereken uygulamaların başında Kendi Kendine Vulva Muayenesi (KKVM) gelmektedir. Bu uygulamanın kadının kendi dış üreme organlarını muayene edebilmesi, uygulanabilirliğinin kolay olması, vulva hastalıkları ve vulva kanseri belirtilerinin erken teşhis edilmesi gibi avantajları vardır (Arslan Özkan, 2019; Butt ve Botha, 2017; Choi ve Park, 2018; Karaman, 2020; Vulval Pain Society, 2017). Ancak, KKVM'yi duyan ve uygulayan kadın sayısının oldukça az olduğu bildirilmektedir (Choi ve Park, 2018; Ersin, 2021; Karaman, 2020). Sağlık profesyonelleri kadınlara KKVM yapmanın ve düzenli olarak jinekolojik muayene gitmenin gerekliliğinden bahsetmelidir. Kadınların sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını uygulaması ve risk faktörleri ile ilgili farkındalık kazanmalarında sağlık profesyonelleri büyük bir sorumluluğa sahiptir. Vulva sağlığını korumaya yönelik uygulamaların yapılmadığı, yanlış ya da yetersiz yapıldığı durumlarda vulva sağlığı bozulmaktadır.

Kadın sağlığı açısından son derece hayati olan konu ile ilgili kadınlarda farkındalık oluşturulması gerekliliğinden yola çıkılarak yürütülen çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışmada kadınların vulva sağlığı ile ilgili bilgi ve davranışlarını ve bunu etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma soruları

- Kadınların vulva sağlığı ile ilgili bilgileri nasıldır?
- Kadınların vulva sağlığı ile ilgili davranışları nasıldır?

- Kadınların vulva sağlığı ile ilgili bilgi ve davranışlarını etkileyen faktörler nelerdir?

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın tipi

Araştırma analitik-kesitsel tiptedir.

Araştırmanın yeri ve zamanı

Araştırma Temmuz 2019- Şubat 2020 tarihleri arasında Aydın ilindeki bir kamu hastanesinin jinekoloji polikliniğinde yürütülmüştür.

Araştırmanın evren ve örnekleme

Araştırmanın evrenini 2018 yılında, Aydın ilindeki bir kamu hastanesinin jinekoloji polikliniğine başvuran 20 yaş ve üstü 87799 kadın oluşturmuştur. Örneklem sayısı evreni bilinen örneklem yöntemiyle 383 olarak hesaplanmıştır. Kayıp olasılığı düşünülerek örneklem sayısına %10 oranında eklenerek 421 olarak alınmış ve tamamına ulaşılmıştır.

Veri toplama araçları

Araştırma verileri, araştırmacılar tarafından literatüre göre hazırlanan soru formu ile toplanmıştır. Sorular vulva sağlığına yönelik yapılan çalışmalardan uyarlanmıştır (Aydoğdu ve Bekâr, 2016; Butt ve Botha, 2017; Choi ve Park, 2018; Çınar Yücel ve ark., 2014; Duman ve ark., 2015; Sapountzi-Krepia ve ark., 2017).

Soru formunda kadınların sosyo-demografik özelliklerini içeren sekiz soru (yaş, eğitim durumu vb.), obstetrik ve jinekolojik öykülerini içeren beş soru (gebelik sayısı, menopoza girme durumu vb.) ve vulva sağlığı ile ilgili bilgi ve davranışlarına yönelik olan on dokuz soru olmak üzere toplamda otuz iki açık ve kapalı uçlu soru bulunmaktadır.

Veri toplama

Araştırma verileri, Temmuz 2019- Şubat 2020 tarihleri arasında, Aydın ilinde yer alan bir kamu Hastanesi'nin jinekoloji polikliniğine başvuran, okuma-yazma bilen, Türkçe konuşabilen, 20 yaş ve üstü olan ve çalışmaya gönüllü olarak katılan 421 kadın ile yürütülmüştür. Jinekoloji polikliniğine başvuran kadınlara poliklinik bekleme alanlarında yüz yüze görüşme yöntemi ile soru formu uygulanmıştır. Soru formunun uygulanmasında kendini bildirim yöntemi kullanılmıştır. Soru formunun doldurulması yaklaşık 10-15 dakika sürmüştür.

İstatistiksel analiz

Veri toplama formu ile toplanan veriler, Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) 22 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde ortalama, standart sapma, minimum, maksimum, sayı, yüzde gibi tanımlayıcı istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Kategorik yapıdaki değişkenler bakımından gruplar arası farklılıklar ki-kare testi ile incelenmiştir. Sonuçlar %95 güven aralığında değerlendirilmiş ve p<0.05 değeri anlamlı kabul edilmiştir.

Araştırmanın etik yönü

Araştırma için bir üniversitenin Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan 04.03.2019 tarihinde araştırma ön onayı (Sayı: 50107718-050.99) ve 19.04.2022 tarihinde araştırma son onayı (Sayı: E-76261397-050.99-166878) alınmıştır. Araştırmanın yürütüldüğü hastaneden 13.06.2019 tarihinde yazılı izin alınmıştır. Araştırma öncesi katılımcılar veri toplama formları dağıtılmadan önce araştırmacılar tarafından bilgilendirilmiş ve gönüllü olan kadınlara araştırmanın amacı açıklanarak sözlü onam alınmıştır. Araştırmada Helsinki Deklarasyonu Prensipleri'ne uygun davranılmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya katılan kadınların yaş ortalamasının 36.89 ± 9.1 (min: 20, max: 65) olduğu ve %34.7'sinin 30-39 yaş grubunda olduğu görülmüştür. Kadınların çoğunun (%89.5) evli olduğu, gelir getiren bir işte çalışmadığı (%71), ilkökul mezunu olduğu (%30.9) en uzun süre ilde yaşadığı (%50.8) ve gelirinin giderine denk olduğu (%62.4) belirlenmiştir. Ayrıca kadınların %81.5'inin kronik bir hastalığının olmadığı, kronik hastalığı olanların %29.8'inin hipertansiyonu olduğu saptanmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Kadınların sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımı (n=421).

Özellikler	Ortalama±SS	Min-Maks
Yaş ortalaması	36.89±9.1	20-65
Yaş grubu	Sayı (n)	Yüzde (%)
20-29 yaş	102	24.2
30-39 yaş	146	34.7
40-49 yaş	136	32.3
50 yaş ve üzeri	37	8.8
Medeni durumu		
Evli	377	89.5
Bekâr	44	10.5
Gelir getiren bir işte çalışma durumu		
Evet	122	29.0
Hayır	299	71.0
Eğitim düzeyi		
Okuryazar	55	13.1
İlkokul mezunu	130	30.9
Ortaokul mezunu	94	22.2
Lise mezunu	68	16.2
Üniversite/Lisansüstü mezunu	74	17.6
Bugüne kadar en uzun süre yaşanan yer		
Köy/kasaba	104	24.7
İlçe	103	24.5
İl	214	50.8
Gelir-gider durumu		
Gelir giderden az	106	25.2
Gelir gidere denk	263	62.4
Gelir giderden fazla	52	12.4
Kronik hastalık durumu		
Evet	78	18.5
Hayır	343	81.5
Kronik hastalık adı*		
Hipertansiyon	33	29.8
Diabetes mellitus	32	28.8
Hipotiroidi	17	15.3
Astım	24	21.6
Romatizma	2	1.8
Vertigo	2	1.8
Hepatit B	1	0.9

*Birden fazla seçenek işaretlenmiştir. Yüzdeler toplam "n" üzerinden hesaplanmıştır.

Tablo 2. Kadınların obstetrik ve jinekolojik öykülerine göre dağılımı (n=421).

Özellikler	Ortalama±SS	(Min-Max)
Gebelik sayısı	2.35±1.29	1-10
Doğum sayısı	1.86±0.91	1-4
Düşük/kürtaj sayısı	1.40±0.69	1-6
	Sayı	Yüzde
Menopoza girme durumu		
Evet	91	21.6
Hayır	330	78.4
En uzun süre kullanılan gebelikten koruyucu yöntem		
Kullanmayan	56	13.3
Geri çekme	176	41.8
Erkek kondomu	21	5.0
Rahim içi araç	91	21.6
Hap	58	13.8
İğne	9	2.1
Tüp ligasyonu	10	2.4

SS=Standart sapma.

Araştırmada yer alan kadınların gebelik sayısının 2.35±1.29 (min-max= 1-10), canlı doğum sayısının 1.86±0.91 (min-max= 1-4) ve düşük/kürtaj sayısının 1.40±0.69 (min-max= 1-6) olduğu belirlenmiştir. Kadınların %78.4'ü menopoza girmediğini ve %41.8'i en uzun süre gebelikten koruyucu yöntem olarak geri çekme kullandığını belirtmiştir (Tablo 2). Araştırmadaki kadınların %44.7'si vulvada gözlenerek saptanabilecek duruma kızarıklık cevabını verirken, %74'ü vulvar hastalıklardan korunmak için vulva bölgesinin temizliğine dikkat etmek gerektiğini ifade etmiştir. Kadınların çoğunun (%91) daha önce KKVM'yi duymadığı, duyanların ise (%63.2) doktordan duyduğu belirlenmiştir. Kadınların büyük bir kısmının KKVM'nin kaç yaşından sonra (%86) ve ne sıklıkla (%86) yapılması gerektiğini bilmedikleri görülmüştür. Araştırmadaki kadınların %39.3'ü vulva hastalığına ya da kanserine sigara içmenin yol açtığını belirtmiştir (Tablo 3). Kadınların %89.1'inin KKVM yapmadığı, yapanların büyük bir kısmının aklına geldikçe (%60.9) ve sadece göz ile muayene yaptığı (%73.9) görülmüştür. Kadınların %51.8'i son 5 yıl içerisinde Pap-Smear testi yaptırdığını, %87.2'si yılda bir kez kontrol amacı ile kadın-doğum doktoruna gitmediğini ifade etmiştir. Kadınların çoğu vulva bölgesine kozmetik ürün (%95.7) ve günlük ped/bez (%85.5) kullanmadıklarını ve vajinal duş yapmadıklarını (%81.9) belirtmiştir. Kadınların çoğu iç çamaşırını her gün değiştirdiğini (%57), vulva bölgesini su ile yıkadıktan sonra kuruladığını (%83.1), korse, tayt gibi sıkı giysiler giymediğini (%89.5) ve penye/pamuklu iç çamaşırını kullandığını (%92.1) belirtmiştir (Tablo 4).

Çalışmada yer alan kadınların yaş değişkeni ile vulva bölgesini muayene/kontrol etme durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (p<0.05). Yapılan ileri analizde bu farkın 20-29 ile 30-39 yaş grubunda olan kadınlardan kaynaklandığı saptanmıştır. Yaş grubu 30-39 arasında olanların vulva bölgesini muayene/kontrol etme durumunun daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca kadınların eğitim durumu ile vulva bölgesini muayene/kontrol etme durumu arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (p<0.05). Yapılan ileri analizde bu farkın ilkökul mezunu ile üniversite ve üstü olanlar arasındaki farktan kaynaklandığı saptanmıştır. Üniversite ve üstü olanların vulva bölgesini muayene/kontrol etme durumunun daha yüksek olduğu görülmüştür. Medeni durum, gelir getiren bir işte çalışma durumu, gelir-gider durumu, en uzun süre yaşanan yer ve kronik hastalık varlığı ile vulva bölgesini muayene/kontrol etme durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (p>0.05) (Tablo 5).

Tablo 3. Kadınların vulva sağlığı ile ilgili bilgileri (n=421).

Özellikler	Sayı	Yüzde
Vulvada gözlenerek saptanabilecek durumlar*		
Kızarıklık	334	44.7
Leke/koyu veya açık noktalar	89	11.9
Su dolu kabarcıklar	46	6.1
Şişlik	46	6.1
Tahriş	44	5.9
Çatlak	42	5.6
Çıkıntılar	42	5.6
Akıntı	37	5.0
Bilmiyorum	68	9.1
Vulvar hastalıklardan korunmak için yapılması gerekenler*		
Vulva bölgesinin temizliğine dikkat etmek	378	74.0
Tek eşli cinsel yaşam	91	17.8
Düzenli Pap smear testi yaptırmak	17	3.3
Bilmiyorum	14	2.7
Kendi kendine vulva muayenesi yapmak	11	2.2
Daha önce kendi kendine vulva muayenesini duyma durumu		
Evet	38	9.0
Hayır	383	91.0
Kendi kendine vulva muayenesini nerden/kimden duyduğu		
Doktor	24	63.2
Hemşire	11	28.9
İnternet	3	7.9
Kendi kendine vulva muayenesi kaç yaşından sonra yapılmalı		
Bilmiyorum	362	86.0
20+	28	6.7
30+	7	1.6
40+	7	1.6
50+	4	1.0
Menarş sonrası	5	1.2
Evlendikten sonra	5	1.2
Menopoz sonrası	3	0.7
Kendi kendine vulva muayenesinin ne sıklıkla yapılmalı		
Bilmiyorum	362	86.0
Ayda bir	31	7.4
Üç ayda bir	6	1.4
Yılda iki	6	1.4
Yılda bir	8	1.9
Haftada 1	3	0.7
Her banyoda	5	1.2
Vulva hastalığına ya da kanserine ne/neler yol açabilir*		
Sigara içmek	381	39.3
Birden fazla kişiyle cinsel ilişkiye girmiş olmak	151	15.6
Cinsel yolla bulaşan hastalıklara sahip olmak	92	9.5
Alkol içmek	53	5.5
Şişman olmak	53	5.5
4'den fazla doğum yapmak	54	5.6
4'den fazla gebe kalmak	44	4.5
Pap-smear/rahim ağzı kanseri testi pozitif olmak	46	4.7
Bağışıklık sistemi zayıf olmak	47	4.8
Sürekli stresli olmak	48	5.0

Tablo 4. Kadınların vulva sağlığı ile ilgili davranışları (n=421).

Özellikler	Sayı	Yüzde
Vulva bölgesini muayene/kontrol etme durumu		
Evet	46	10.9
Hayır	375	89.1
KKVM yapma sıklığı		
Aklıma geldikçe	28	60.9
Ayda bir	3	6.5
Üç ayda bir	15	32.6
KKVM'yi yapma şekli		
Sadece göz ile muayene yapma	34	73.9
Sadece el ile muayene yapma	2	4.3
Hem göz hem de el ile muayene yapma	10	21.8
Son 5 yıl içerisinde rahim ağzı kanseri testi (Pap-smear testi) yaptırma durumu		
Evet	218	51.8
Hayır	203	48.2
Şikâyet olmasa da yılda bir kez kontrol amacı ile kadın-doğum doktoruna muayeneye gitme durumu		
Evet	54	12.8
Hayır	367	87.2
Vulva bölgesine herhangi bir kozmetik ürün kullanma durumu		
Evet	18	4.3
Hayır	403	95.7
Günlük ped/bez kullanma durumu		
Evet	61	14.5
Hayır	360	85.5
Vajinal duş yapma durumu		
Evet	76	18.1
Hayır	345	81.9
İç çamaşırını değiştirme sıklığı		
Her gün	240	57.0
2gündel	72	17.1
3gündel	30	7.1
Haftada1	65	15.5
Günde 2	14	3.3
Vulva bölgesini yıkadıktan sonra kurulama durumu		
Evet	350	83.1
Hayır	71	16.9
Günlük yaşamda korse tayt gibi sıkı giysiler kullanma durumu		
Evet	44	10.5
Hayır	377	89.5
İç çamaşır türü		
Penye /pamuklu	397	92.1
Sentetik/naylon	34	7.9

Tablo 5. Kadınların vulva bölgesini muayene/kontrol etme durumu.

Özellikler	Evet		Hayır		χ^2	p
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde		
Yaş grupları						
20-29 yaş	7	15.2	95	25.3	8.893	0.031
30-39 yaş	17	37.0	129	34.4		
40-49 yaş	13	28.3	123	32.8		
50 yaş ve üzeri	9	19.6	28	7.5		
Toplam	46	100.0	375	100.0		
Medeni durumu						
Evli	42	91.3	335	89.3	0.170	0.680
Bekar	4	8.7	40	10.7		
Toplam	46	100.0	375	100.0		
Gelir getiren bir işte çalışma durumu						
Evet	12	26.1	110	29.3	0.210	0.647
Hayır	34	73.9	265	70.7		
Toplam	46	100.0	375	100.0		
Eğitim düzeyi						
Okuryazar	4	8.7	51	13.6	11.79	0.019
İlkokul mezunu	14	30.4	116	30.9		
Ortaokul mezunu	8	17.4	86	22.9		
Lise mezunu	4	8.7	64	17.1		
Üniversite/Lisansüstü mezunu	16	34.8	58	15.5		
Toplam	46	100.0	375	100.0		
Gelir gider durumu						
Gelir giderden az	17	37.0	89	23.7	3.950	0.139
Gelir gidere eşit	25	54.3	238	63.5		
Gelir giderden fazla	4	8.7	48	12.8		
Toplam	46	100.0	375	100.0		
En uzun süre yaşanan yer						
İl	21	45.7	193	51.5	0.966	0.617
İlçe	11	23.9	92	24.5		
Köy	14	30.4	90	24.0		
Toplam	46	100.0	375	100.0		
Kronik hastalık durumu						
Var	8	17.4	70	18.7	0.044	0.834
Yok	38	82.6	305	81.3		
Toplam	46	100.0	375	100.0		

TARTIŞMA

Vulva sağlığını korumaya yönelik bilgi ve davranışların yanlış ya da yetersiz olduğu durumlarda vulvar hastalıklar ve vulva kanserinin gelişmesi oldukça muhtemeldir. Kadınların vulva sağlığının korunması ve sürdürülmesi konusunda bilgilerinin yeterli düzeyde olması, bu konuda olumlu tutum ve davranış sergilemeleri açısından önemlidir. Kadınların vulva sağlığına yönelik bilgi ve davranışlarını belirlemek için yapılan çalışmada, vulva sağlığı ile ilgili bilgi ve davranışlarının yetersiz düzeyde olduğu, ancak perine hijyenine yönelik olumlu sağlık davranışları sergiledikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada yer alan kadınların çoğu vulvada gözlemlenen en fazla saptanabilecek belirtinin kızarıklık olduğunu, ayrıca leke/koyu veya açık noktalar ve su dolu kabarcıklar gibi birden fazla belirtiyi

gözlenebileceğini de belirtmişlerdir. Bu bulgu kadınların gözlem yoluyla vulvada oluşabilecek değişikliklerin farkında olduklarını göstermektedir. Araştırmada, kadınların çoğu vulvar hastalıklardan korunmak için vulva bölgesinin temizliğine dikkat etmek gerektiğini belirtmişlerdir. Vulva sağlığını korumaya yönelik uygulamaların yapılmadığı, yanlış ya da yetersiz yapıldığı durumlarda oluşabilen genital enfeksiyonlar kadın sağlığını bozan etkenlerin başında gelmektedir (Demirtaş, 2006).

Çalışmada yer alan kadınların büyük bir kısmının daha önce KKVM'yi duymadığı belirlenmiştir. Yapılan bazı araştırmalarda da benzer sonuçlara ulaşılmıştır (Choi ve Park, 2018; Ersin, 2021; Karaman, 2020). Bu bulgu ülkemizde jinekoloji polikliniğine herhangi bir şikâyet ya da kontrol amaçlı olarak gelen kadınlara vulva sağlığına yönelik bilgilerin verilmesinde yetersizlik olduğunu

göstermesi açısından çarpıcı bir veri sunmaktadır. Araştırmaya katılan kadınların çoğu KKVM'yi duymadığı için kendi kendine vulva muayenesinin kaç yaşından sonra ve ne sıklıkla yapılması gerektiğini de bilmemektedir.

Kadınlar, vulva hastalığı ya da kanserine yol açan faktörler arasında ilk üç sırada sigara içme, birden fazla cinsel partnerin olması ve CYBH'lara sahip olmayı belirtmişlerdir. Sigara içmek birçok hastalık ve kanser türünde olduğu gibi vulva hastalık ve kanserinde de önemli bir risk faktörüdür. Sigara tek başına risk faktörü olmakla birlikte birden fazla cinsel partnerli olmak, CYBH sahibi olmak, bağışıklık sisteminin zayıflığı ve sürekli stresli olmak vb. diğer bazı risk faktörleri ile bir arada görüldüğünde vulva hastalığı ve kanserinin oluşmasında etkisi daha da artmaktadır (Arslan Özkan, 2019; Butt ve Botha, 2017; Karaman, 2020; Taşkın, 2019). Araştırma kapsamında elde edilen bu bulgu, kadınların vulva hastalığı ya da kanserine neden olan risk faktörlerini yeterince bilmediklerini göstermektedir. Vulva kanserinin önlenmesinde KKVM kadar koruyucu sağlık davranışlarının da önemli olduğu bilinmektedir. Dolayısıyla, kadınların vulva kanserine ilişkin risk faktörlerini bilmeleri kendi sağlık sorumluluklarını alarak koruyucu sağlık davranışlarını sergilemesinde etkilidir. Araştırma bulgumuz kadın sağlığı alanında çalışan sağlık personellerine, kadınlara risk faktörlerine yönelik bilgilendirme yapılması gereğini gösteren bir bulgudur.

Araştırmadaki kadınların büyük bir kısmının vulva bölgesini muayene/kontrol etmediği görülmüştür. Yapılan bazı çalışmalarda da benzer sonuçlar elde edilmiştir (Aydoğdu ve Bekar, 2016; Choi ve Park, 2018; Ersin, 2021; Karaman, 2020;). Kadınların vulva bölgesini muayene etmemeleri erken dönemde hastaneye başvuruları da azaltmaktadır. Bu sonuç çalışmaya katılan kadınların KKVM'ye yönelik bilgilerinin yeterli düzeyde olmadığını göstermektedir. Kadınlar sağlık personelleri tarafından yılda bir kez jinekolojik muayeneye yönlendirilmekle birlikte, gelen kadınlara pelvik muayene ve pap-test gibi işlemler dışında vulva sağlığına ve muayenesine ilişkin herhangi bir bilgi aktarımının yapılmaması ya da eksik yapılması kadınların vulva bölgelerini muayene/kontrol etmemelerinde etkili olabilir.

Çalışmadaki kadınların çoğu son beş yıl içerisinde rahim ağzı kanseri testi yaptırdığını belirtirken, şikâyetleri olmadığı sürece doktora gitmediklerini belirtmiştir. Literatürde benzer sonuçları olan çalışmalar yer almaktadır (Duman ve ark., 2015; Gürler, 2019; Kani ve Bekar, 2020; Türkmen ve Karagüzel, 2021). Kadınların jinekolojik muayeneye genellikle şikâyeti ya da sıkıntısı olduğunda gitmesi, jinekolojik muayenenin jinekolojik kanserlerden koruyan ve erken tarama için ön koşul oluşturan bir sağlık muayenesi olarak görülmediğini düşündürmektedir. Bu durum kadınlara yönelik

koruyucu sağlık hizmetlerinin ön plana çıkartılmasında sağlık profesyonellerinin önemini bir kez daha vurgulamaktadır. Koruyucu sağlık hizmetleri kapsamındaki uygulamaların yaygınlaştırılmasının kadınların vulva sağlığına yönelik bilgi ve davranışlarının arttırılmasına büyük katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmadaki kadınların genel olarak genital bölgeye herhangi bir kozmetik ürün kullanmadıkları görülmüştür. Yapılan bazı çalışmalarda da aynı sonuca ulaşılmıştır (Akdoğan, 2020; Toraman ve ark., 2020; Türkmen ve Karagüzel, 2021). Parfüm, kolonya ve krem gibi bölgeyi tahriş edebilecek ve enfeksiyonlara neden olabilecek herhangi bir kozmetik ürünün genital bölgeye uygulanması son derece sakıncalıdır (Türkmen ve Karagüzel, 2021). Kadınların bu konuya dikkat etmesi olumlu bir sonuç olarak değerlendirilmiştir.

Bu araştırmaya katılan kadınların büyük bir kısmı vajinal duş yapmadıklarını ve her gün iç çamaşırlarını değiştirdiklerini belirtmişlerdir. Akdoğan (2020), Toraman ve ark (2020)'nin çalışmasında da aynı sonuçlara ulaşılmıştır. Elde edilen bulgular çerçevesinde kadınların genel olarak perine hijyenine dikkat ettikleri söylenebilir. Kadınların çoğunun vulva bölgesini su ile yıkadıktan sonra kuruladıkları saptanmıştır. Yapılan araştırmalarda da benzer sonuçlar görülmüştür (Akdoğan, 2020; Cangöl ve Tokuç, 2013; Timur, 2010; Toraman ve ark., 2020; Türkmen ve Karagüzel, 2021 Ünsal ve ark., 2010). Genital bölgenin ıslak kalması mikroorganizmaların üremesini kolaylaştıracağı için genital bölge temizliğinden sonra tuvalet kâğıdı ile bölgenin kurulması gereklidir (Ünsal ve ark., 2010). Bu bulgunun elde edilmesinde kadınların bu yaşa kadar kazandıkları tuvalet eğitiminin etkili olabileceği düşünülmektedir. Araştırmadaki kadınlar genel olarak günlük yaşamında korse, tayt gibi sıkı giysiler giymediklerini ve pamuklu/penye iç çamaşırı kullandıklarını ifade etmişlerdir. Yapılan bazı çalışmalarda da benzer sonuçların elde edildiği görülmüştür (Akdoğan, 2020; Pete, 2019; Toraman ve ark., 2020; Ünsal ve ark., 2010). Vulva sağlığı açısından kullanılan iç çamaşırı kumaşının genital bölgenin kuru kalmasını sağlayacak nitelikte olması ve her gün değiştirilmesi gerekmektedir. Nefes almayan, sentetik kumaşlar genital bölgede nemli ortamı koruyarak enfeksiyon riskini arttırırlar. Bu nedenle pamuklu, penye kumaştan üretilen iç çamaşırlar kullanılmalı ve yüksek ısıda yıkanmalıdır (Ekuma ve ark., 2019; Güneri ve Şen, 2020; Torondel ve ark., 2018; Yurttaş ve ark, 2018). Kadınların vulva hijyenine yönelik olumlu uygulamalarının olması vulva sağlığı dolayısıyla kadın sağlığı açısından iyi bir sonuçtur.

Eğitim düzeyi üniversite ve üstü olan ve 30-39 yaş grubunda olan kadınların vulva bölgesini kontrol/muayene etme durumlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Doğurgan yaş grubunda ve eğitim düzeyi yüksek olan bu kadınların

hem sağlık personellerinden aldıkları eğitimler hem de dijital platformlardan elde ettikleri bilgilerin etkili olabileceği söylenebilir. Eğitim durumunun yüksek olmasının vulva bölgesini kontrol/muayene etmede etkili olabileceği beklenen bir sonuçtur. Ayrıca, kadımların daha önce geldikleri jinekolojik muayeneye sayısı da farkındalık oluşturmuş olabilir.

Araştırmanın Sınırlılıkları ve Güçlü Yönleri

Bu çalışmanın birinci sınırlılığı; çalışmanın sonuçları sadece çalışmada yer alan katılımcılar için geçerlidir, bu nedenle tüm kadınlara genellenemez. İkinci sınırlılığı; verilerin güvenilirliği, araştırmaya katılan kadınların vermiş oldukları yanıtların doğruluğu ile sınırlıdır. Kadımların vulva sağlığına yönelik bilgi ve davranışları ile ilgili literatüre güncel bilgiler kazandırması ve bu konuda farkındalık oluşturması araştırmanın güçlü yönüdür.

SONUÇ

Araştırma bulguları, araştırma soruları kapsamında değerlendirildiğinde, kadınların vulva sağlığına yönelik bilgi ve davranışlarında farkındalık oluştuğu fakat istedik düzeyde olmadığı görülmüştür. Özellikle kadınların çoğunun vulva sağlığının korunması ve sürdürülmesinde büyük öneme sahip olan kendi kendine vulva muayenesini duymadıkları ve vulva bölgesini kontrol/muayene etmedikleri saptanmıştır. Eğitim durumu üniversite ve üstü olan ve 30-39 yaş grubunda olan kadınların vulva bölgesini kontrol/muayene etme durumlarının daha yüksek olması beklenen bir sonuç olmakla birlikte eğitim düzeyi düşük olan kadınlara yönelik olarak koruyucu sağlık hizmetleri kapsamındaki eğitim ve danışmanlığın gerekliliğini de gözler önüne sermektedir. Fakülte ve yüksekokullardaki eğitim müfredatlarında vulva sağlığı ile ilgili daha detaylı yer verilmelidir. Ayrıca sağlık personelleri tarafından kadınlara jinekolojik muayenenin önemi hakkında bilgi verilmeli ve düzenli olarak yılda bir kez muayene olmaları konusunda yol gösterici olunmalıdır.

Çıkar Çatışması

Araştırmada herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Yazar Katkıları

Plan, Tasarım: BTA, EGÖ, HA, TD, SÖ, MB;
Gereç yöntem ve veri toplama: BTA, TD; **Analiz ve yorum:** BTA, EGÖ;; **Yazım ve eleştirel değerlendirme:** BTA, EGÖ, HA, TD, SÖ, MB.

KAYNAKLAR

Akdoğan, G. (2020). Bir Aile sağlığı merkezine kayıtlı olan 18-49 yaş arası evli kadınların genital hijyen davranışları ve sağlık sonuçları, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, İstanbul.
Arslan, Özkan, H. (2019). *Hemşirelik ve Ebelik İçin Kadın Sağlığı ve Hastalıkları*. Ankara: Akademisyen Kitabevi.

- Aydoğdu, S. G. M., & Bekar, M. (2016). Üniversite kız öğrencilerinin jinekolojik kanserlerden korunma ile ilgili bilgi ve davranışlarının belirlenmesi. *Türk Jinekolojik Onkoloji Dergisi*, 19(1), 25-32.
- Butt, J. L., & Botha, M. H. (2017). Vulvar cancer is not a disease of the elderly: treatment and outcome at a tertiary referral centre in South Africa. *South African Medical Journal*, 107(11), 1000-1004. <https://doi.org/10.7196/SAMJ.2017.v107i11.12497>.
- Cangöl, E., & Tokuç, B. (2013). Jinekoloji polikliniğine başvuran kadınlarda genital enfeksiyon sıklığı ve genital hijyen davranışları. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 21(2):85-91.
- Choi, J. S., & Park, M. (2018). Factors predicting young women's willingness to conduct vulvar self-examinations in Korea. *Health Care for Women International*, 40(6), 653-664. <https://doi.org/10.1080/07399332.2018.1531003>
- Cymerman, R. M., Kaplan Hoffmann, R., Rouhani Schaffer, P., & Pomeranz, M. K. (2017). Vulvar infections: beyond sexually transmitted infections. *International Journal of Dermatology*, 56(4), 361-369. <https://doi.org/10.1111/ijd.13464>.
- Çınar Yücel, S., Orgun, F., Tokem, Y., Avdal, E. U., & Demir, M. (2014). Determining the factors that affect breast cancer and self breast examination beliefs of Turkish nurses in academia. *Asian Pacific Journal of Cancer Prevention*, 15(3),1275-1280. <https://doi.org/10.7314/APJCP.2014.15.3.1275>
- Demirtaş, B. (2006). Hemşirelik öğrencilerinin vulva sağlığına ilişkin bilgilerinin saptanması. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*,13(1), 14-25.
- Duman, N. B., Koçak, D.Y., Albayrak, S. A., Topuz, Ş., & Yılmazel, G. (2015). Kırk yaş üstü kadınların meme ve serviks kanseri taramalarına yönelik bilgi ve uygulamaları. *Journal of Academic Research in Nursing*, 1(1), 30-38. <https://doi.org/10.5222/jaren.2015.030>.
- Ekuma, A. E., Ikenyi, C. L., & Moses, A. E. (2019). Candida colonization and genital hygiene habits among women in Uyo, Nigeria. *Journal of Research in Basic and Clinical Sciences*, 1(1), 17-22.
- Ersin, E. (2021). Ebe ve hemşirelerin kendi kendine vulva muayenesi hakkındaki görüş ve uygulamaları: bir durum çalışması (Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- Global Cancer Observatory (GLOBOCAN) (2020). Vulva Cancer Fact Sheet. <https://gco.iarc.fr/today/data/factsheets/cancers/21-Vulva-fact-sheet.pdf> Erişim Tarihi: 10.04.2022.
- Güneri, S. E., & Şen, S. (2020). Öğrenci hemşirelerin genital hijyen uygulamaları ve farkındalıkları. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 96-101. <https://doi.org/10.34087/cbusbed.531635>.
- Gürler, H. (2019). Kentsel bir bölgede yaşayan kadınların serviks kanseri erken tanı tutumları ve jinekolojik muayene algıları (Yüksek Lisans Tezi). Celal Bayar Üniversitesi, Manisa.

- Kani, S., & Bekar, M. (2020). Factors affecting women's approach to gynecologic examination for cancer prevention. *International Journal of Caring Sciences*, 13(1), 517-526.
- Karaman, R. (2020). Vulva kanseri ve kendi kendine vulva muayenesine yönelik planlı eğitimin kadınların bilgi ve tutumlarına etkisi (Yüksek Lisans Tezi). Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep.
- Pete, P. M. N., Biguioh, R. M., Izacar, A. G. B., Adogaye, S. B. B., & Nguemo, C. (2019). Genital hygiene behaviors and practices: A cross-sectional descriptive study among antenatal care attendees. *Journal of Public Health in Africa*, 10(1), 6-10. <https://doi.org/10.4081/jphia.2019.746>.
- Sand, F. L., & Thomsen, S. F. (2017). Skin diseases of the vulva: Infectious diseases. *Journal of Obstetrics and Gynaecology*, 37(7), 840-848. <https://doi.org/10.1080/01443615.2017.1306696>
- Sapountzi-Krepia, D., Rekleiti, M., Lavdaniti, M., Psychogiou, M., Chaliou, M., Xenofontos, M., & Savva, M. (2017). Evaluating female nursing students' knowledge and attitudes regarding breast self-examination. *Health Care for Women International*, 38(8), 786-795. <https://doi.org/10.1080/07399332.2017.1326921>
- Simpson, R., & Nunns, D. (2017). Skin diseases affecting the vulva. *Obstetrics, Gynaecology & Reproductive Medicine*, 27(3), 77-85. <https://doi.org/10.1016/j.ogrm.2016.12.007>.
- Taşkın, L. (2019). Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği. *Akademisyen Kitabevi*.
- Timur, S. (2010). Bir üniversite öğrenci yurdunda kalan kız öğrencilerin genital hijyen davranışları. *E-Journal of New World Sciences Academy Medical Sciences*, 25(4), 39-48.
- Toraman, B., Çalım, S. İ., & Biçici, S. (2020). Kadın konukevinde yaşayan kadınların genital hijyen davranışları: Manisa ili örneği. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(3), 625-640. <https://doi.org/10.47115/jshs.986723>.
- Torondel, B., Sinha, S., Mohanty, J. R., Swain, T., Sahoo, P., Panda, B., & Das, P. (2018). Association between unhygienic menstrual management practices and prevalence of lower reproductive tract infections: a hospital-based cross-sectional study in Odisha, India. *BMC Infectious Diseases*, 18(1), 1-12. <https://doi.org/10.1186/s12879-018-3384-2>.
- Türkiye kanser istatistikleri. (2017). *TC Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu*. https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/kanser-db/istatistik/Turkiye_Kanser_Istatistikleri_2017.pdf Erişim Tarihi: 12.07.2022.
- Türkmen, H., & Karagüzel, E. N. (2021). Gençlerin Genital Hijyen Tutumlarını Etkileyen Faktörler. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 30(3), 190-199. <https://doi.org/10.17942/sted.767685>.
- Ünsal, A., Özyazıcıoğlu, N., & Sezgin, S. (2010). Doğu Karadenizdeki bir belde ve ona bağlı dokuz köyde yaşayan bireylerin genital hijyen davranışları. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 13(2), 12-19.
- Vulval Pain Society. (2017). How to perform vulval self-examination. <http://www.vulvalpainsociety.org/vps/index.php/advice-and-self-help/self-examination> Erişim Tarihi: 10.04.2022.
- Yurttaş, A., Gültekin, Ü., & Apay, S. E. (2018). İdrar yolu enfeksiyonu geçiren 15-49 yaş arası kadınların perine bakımı uygulamalarının incelenmesi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 9(3), 297-301. <https://doi.org/10.31067/0.2018.28>.